

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA PAOLO MENGOCI [PAOLO MENGOZZI]
SECINĀJUMI,
sniegti 2014. gada 22. maijā¹

Lieta C-108/13

Mac GmbH
pret
Ministère de l'Agriculture, de l'Agroalimentaire et de la Forêt

(Conseil d'État (Francija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Preču brīva aprīte — Kvantitatīvie ierobežojumi — Pasākumi ar līdzvērtīgu iedarbību —
Augu aizsardzības līdzekļi — Tirdzniecības atļauja — Paralēlais imports — Prasība eksportētājvalsti
saņemt saskaņā ar Direktīvu 91/414/EEK izsniegtu tirdzniecības atļauju

I – Ievads

1. Šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, ko ir iesniegusi Francijas *Conseil d'État* [Valsts padome] (Francija) tiesvedībā starp sabiedrību *Mac GmbH* (turpmāk tekstā – “*Mac*”) un lauksaimniecības un zivsaimniecības ministru par pēdējā minētā atteikumu izsniegt tirdzniecības atļauju, lai Francijā paralēlā importa veidā laistu tirgū augu aizsardzības līdzekļi, kuram ir šāda atļauja Apvienotajā Karalistē, attiecas uz LESD 34. un 36. panta interpretāciju.

2. Tajā ir uzdots jautājums, vai Līguma noteikumi attiecībā uz preču brīvu aprīti nepieļauj tādu dalībvalsts tiesisko regulējumu, ar kuru paralēlā importa atļaujas piešķiršana atbilstoši vienkāršotai procedūrai paredzēta vienīgi augu aizsardzības līdzekļiem, kuriem ir eksportētājā dalībvalstī izsniegta tirdzniecības atļauja (turpmāk tekstā – “*TA*”) saskaņā ar Direktīvu 91/414/EEK² (turpmāk tekstā – “*direktīva*”), tādējādi liedzot šo līdzekļu paralēlo reimportu.

1 — Oriģinālvaloda – franču.

2 — Padomes 1991. gada 15. jūlija Direktīva par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū (OV L 230, 1. lpp.). Direktīva 91/414 ir vairākkārt grozīta un ir atcelta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 21. oktobra Regulu (EK) Nr. 1107/2009 par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū, ar ko atceļ Padomes Direktīvas 79/117/EEK un 91/414/EEK (OV L 309, 1. lpp.).

II – Atbilstošās tiesību normas

A – Savienības tiesības

1) Primārās tiesības

3. LESD 34. pants aizliedz importa kvantitatīvos ierobežojumus starp dalībvalstīm, kā arī citus pasākumus ar līdzvērtīgu iedarbību. Saskaņā ar LESD 36. pantu “34. un 35. pants neliedz noteikt importa, eksporta vai tranzīta aizliegumus vai ierobežojumus, kas pamatojas [...] uz cilvēku veselības un dzīvības aizsardzības, kā arī dzīvnieku un augu aizsardzības [...] apsvērumiem. Šādus aizliegumus vai ierobežojumus tomēr nedrīkst piemērot dalībvalstu tirdzniecībā kā patvaļīgas diskriminācijas vai slēptas ierobežošanas līdzekļus”.

2) Direktīva

4. Ar direktīvu tiek ieviesti vienoti noteikumi par augu aizsardzības līdzekļu³ TA izsniegšanas, pārskatīšanas un atsaukšanas nosacījumiem un procedūrām ar mērķi, pirmkārt, novērst šķēršļus minēto līdzekļu un augu produktu brīvai aprītei, ko rada dažādās valstu tiesību normas⁴, un, otrkārt, nodrošināt augstus cilvēku un dzīvnieku veselības, kā arī vides aizsardzības standartus pret draudiem un riskiem, ko varētu izraisīt augu aizsardzības līdzekļu slikti kontrolēta izmantošana⁵.

5. Direktīvas 3. panta 1. punktā ir noteikts, ka “dalībvalstis paredz, ka augu aizsardzības līdzekļus nedrīkst laist tirgū un izmantot šo valstu teritorijās, ja vien tās nav atļāvušas attiecīgo līdzekli saskaņā ar šo direktīvu [...]”. Augu aizsardzības līdzekļu imports Kopienas teritorijā direktīvas izpratnē ir uzskatāms par “laišanu tirgū”⁶.

6. Direktīvas 4. panta 1. punkta b)–f) apakšpunktā ir minēti nosacījumi, it īpaši par efektivitāti un kaitīgas ietekmes neesamību uz cilvēku un dzīvnieku veselību un uz vidi, kādiem ir jāatbilst augu aizsardzības līdzeklim, lai to varētu atļaut [laist tirgū]. Saskaņā ar tā paša panta 3. punktu dalībvalstis nodrošina, ka atbilstību šīm prasībām “nosaka ar oficiālu vai oficiāli atzītu pārbaudi un analīžu palīdzību, ko veic ar tādiem lauksaimniecības, augu veselības un vides nosacījumiem, kas atbilst attiecīgā augu aizsardzības līdzekļa izmantošanai un apstākļiem, kādos attiecīgās dalībvalsts teritorijā ir paredzēts šo līdzekli izmantot.”

7. Direktīvas 9. panta 1. punkta pirmajā daļā ir paredzēts, ka “persona (vai kāds cits, kas rīkojas šīs personas vārdā), kas ir atbildīga par augu aizsardzības līdzekļa pirmo laišanu dalībvalsts tirgū, iesniedz augu aizsardzības līdzekļa atļaujas pieteikumu visu to dalībvalstu kompetentajam iestādēm, kurās ir paredzēts laist tirgū šo augu aizsardzības līdzekli”. Ja augu aizsardzības līdzeklis ir atļauts citā dalībvalstī, tad dalībvalstij, kurā ir iesniegts pieteikums atļaujas saņemšanai, saskaņā ar direktīvas 10. panta 1. punktu – ciktāl lauksaimniecības, augu veselības un vides (ieskaitot klimatiskos apstākļus) nosacījumi, kas ir būtiski līdzekļa lietošanā, attiecīgajos reģionos ir salīdzināmi – ir jāatturas pieprasīt atkārtotu tādu pārbaudi un analīzi veikšanu, kuras jau ir veiktas, un ar zināmiem nosacījumiem arī jāatļauj šī līdzekļa laišana tirgū savā teritorijā. Savukārt direktīvā nav neviena noteikuma, kas reglamentētu TA piešķiršanas nosacījumus gadījumos, kad uz līdzekli attiecas paralēlais imports.

3 — Saskaņā ar direktīvas 2. panta 1. punktu par “augu aizsardzības līdzekļiem” ir uzskatāmas “aktīvas vielas un preparāti, kas satur vienu vai vairākas aktīvas vielas tādā formā, kādā tās tiek piegādātas lietotājam”, un kas ir paredzēti šajā pašā noteikumā uzskaitīto funkciju veikšanai.

4 — Preambulas piektais un sestais apsvērumi.

5 — Skat. it īpaši preambulas devīto apsvērumu.

6 — 2. panta 10. punkta otrais teikums.

3) Regula Nr. 1107/2009

8. Lai gan Regula Nr. 1107/2009, kas stājusies spēkā 2009. gada 14. decembrī un kas aizstāja direktīvu, pamatlietai *ratione temporis* nav piemērojama, tajā ir noteikumi, kas būtu jāatgādina. Šīs regulas 52. panta ar nosaukumu “Paralēla tirdzniecība” 1. punktā ir paredzēts:

“Augu aizsardzības līdzekli, kas apstiprināts vienā dalībvalstī (izcelsmes dalībvalstī), – ar nosacījumu, ka piešķir paralēlas tirdzniecības atļauju – var ieviest, laist tirgū un lietot citā dalībvalstī (ieviešanas dalībvalstī), ja šī dalībvalsts apliecina, ka minētais augu aizsardzības līdzeklis pēc sastāva ir identisks augu aizsardzības līdzeklim, kam jau piešķirta atļauja tās teritorijā (atsauces līdzeklim [references produktam]). Pieteikumu iesniedz ieviešanas dalībvalsts kompetentajai iestādei.”

9. Tā paša panta 2. punktā ir paredzēts, ka paralēlās tirdzniecības atļauju piešķir, izmantojot vienkāršotu procedūru, 45 darba dienu laikā pēc pilnīga pieteikuma saņemšanas un pēc pieprasījuma dalībvalstis cita citai sniedz informāciju, kas ir vajadzīga, lai novērtētu, vai līdzeklis ir identisks references produktam. 3. punkta a)–c) apakšpunktā ir precizēti nosacījumi, ar kādiem augu aizsardzības līdzekli uzskata par identisku references produktam⁷, savukārt 4. punktā ir noteikts, ka “informācijas prasības var grozīt vai papildināt un noteikt turpmākas nianšes un konkrētas prasības”, it īpaši “gadījumā, ja iesniedz pieteikumu augu aizsardzības līdzeklim, kuram paralēlas tirdzniecības atļauja jau ir izsniegta”. 5.–8. punktā ir izklāstīti nosacījumi augu aizsardzības līdzekļu, kuriem ir piešķirta paralēlas tirdzniecības atļauja, laišanai tirgū un lietošanai, šīs atļaujas termiņš un spēkā esamības nosacījumi, it īpaši gadījumā, ja references produkta atļaujas turētājs šo atļauju atsauc, kā arī noteikumi, kādiem šī atļauja ir pakļauta, un tās atsaukšanas nosacījumi, ja līdzekļa atļauja tiek atsaukta izcelsmes dalībvalstī. 9. punktā ir paredzēts, ka tad, ja līdzeklis, kuram ir pieprasīta atļauja, 3. punkta izpratnē nav identisks references produktam, ieviešanas dalībvalsts atļauju var piešķirt tikai pēc pilnīga novērtējuma saskaņā ar Regulas Nr. 1107/2009 29. pantu, kas faktiski atkārto direktīvas 4. pantu. Visbeidzot 10. un 11. punktā attiecīgi ir paredzēti noteikti izņēmumi no paralēlas tirdzniecības atļauju shēmas piemērošanas un noteikumi attiecībā uz informācijas par paralēlas tirdzniecības atļaujām publiskošanu.

B – Valsts tiesības

10. Saskaņā ar *Code rural* [Lauku kodeksa] L. 253-1. pantu tā redakcijā, kas bija spēkā administratīvā lēmuma, kurš ir pamatlietas priekšmets, pieņemšanas dienā⁸, “ir aizliegts laist tirgū, izmantot un gala patērētājam glabāt augu aizsardzības līdzekļus, kam nav tirdzniecības atļaujas [..]”.

11. *Code rural* R. 253-52. pantā, redakcijā, kas bija spēkā administratīvā lēmuma, kurš ir pamatlietas priekšmets, pieņemšanas dienā⁹, ir noteikts:

“Tāda Eiropas Ekonomikas zonas dalībvalsts izcelsmes augu aizsardzības līdzekļa ieviešana valsts teritorijā, kam tajā jau ir saskaņā ar [..] direktīvu [..] izsniegta [TA] un kas ir identisks [references produktam [..], ir atļauta ar šādiem nosacījumiem:

References produktam ir jābūt [TA], ko izsniedzis lauksaimniecības ministrs [..].

7 — Proti: “a) tas ir ražots tajā pašā uzņēmumā vai asociētā uzņēmumā vai saskaņā ar licenci, kas piešķirta saistībā ar to pašu ražošanas procesu; b) tam ir identiska specifikācija un identisks darbīgo vielu, aizsargvielu un sinerģistu saturs, kā arī preparāta veids; un c) tas ir tāds pats vai līdzvērtīgs sastāvā esošo papildvielu ziņā un no iepakojuma izmēru, materiālu vai formu, iespējamās nelabvēlīgas ietekmes uz līdzekļa nekaitīgumu saistībā ar cilvēku vai dzīvnieku veselību vai vidi viedokļa”.

8 — Redakcija, kas bija spēkā no 2006. gada 31. decembra līdz 2010. gada 14. jūlijam.

9 — Redakcija, kas bija spēkā no 2007. gada 20. marta līdz 2012. gada 1. jūlijam.

Valsts teritorijā ievesta produkta identiskumu ar references produktu novērtē, ņemot vērā šādus trīs kritērijus:

abu produktu kopīga izcelsme tādā ziņā, ka tos, izmantojot to pašu formulu, ir ražojusi tā pati sabiedrība vai uzņēmumi, kas ir saistīti vai kas darbojas, pamatojoties uz licenci;

ražošana, izmantojot to pašu aktīvo vielu vai vielas;

abu produktu līdzīga iedarbība, ņemot vērā atšķirības, kas var pastāvēt lauksaimniecības, augu aizsardzības vai vides, tostarp klimatisko apstākļu, limenī un kas ir saistītas ar produktu izmantošanu.”

12. Saskaņā ar R. 253-53. pantu¹⁰ lauksaimniecības ministra lēmumā ir jānorāda informācija, kas jāsniedz pieteikuma pamatošanai, lai saņemtu atļauju laist tirgū valsts teritorijā EEZ līguma līgumslēdzējas valsts izcelsmes augu aizsardzības līdzekli, proti, informācija par atļaujas pieprasītāju un produktu, kuram atļauja tiek pieprasīta. Šajā pašā pantā ir paredzēts, ka, lai noteiktu, vai valsts teritorijā importētais produkts un references produkts ir identiski, lauksaimniecības ministrs var izmantot references produkta dokumentācijā esošo informāciju, pieprasīt references produkta atļaujas turētājam iesniegt tā rīcībā esošo informāciju, kā arī pieprasīt informāciju valsts iestādēm, kas izdevušas attiecīgā produkta atļauju, kuru paredzēts ieviest valsts teritorijā saskaņā ar direktīvas 9. panta 5. punkta noteikumiem.

13. *Code rural* R. 253-55. pantā tā redakcijā, kas bija spēkā administratīvā lēmuma, kurš ir pamatlietas priekšmets, pieņemšanas dienā¹¹, ir noteikts:

“Līdzeklim, kas tiek ievests valsts teritorijā, tirdzniecības atļauju var atteikt vai atsaukt:

- 1° tādu iemeslu dēļ, kas ir saistīti ar cilvēku un dzīvnieku veselības, kā arī vides aizsardzību;
- 2° identiskuma ar references produktu R. 253-52. panta izpratnē neesamības dēļ;
- 3° tāpēc, ka iepakojums un marķējums neatbilst nosacījumiem, kas ir noteikti 1.–4. pantā 1937. gada 11. maija dekrētā par 1903. gada 4. augusta Likuma par krāpšanas apkarošanu kultūraugu kaitēkļu iznīcināšanas produktu tirdzniecībā piemērošanu.

Pirms tirdzniecības atļauja tiek atteikta vai atsaukta, atļaujas pieteikuma iesniedzējam vai īpašniekam ir jāsniedz iespēja iesniegt savus apsvērumus lauksaimniecības ministram.”

III – Fakti, pamatlieta, prejudiciālais jautājums un tiesvedība Tiesā

14. Augu aizsardzības līdzeklim “Cerone” lietas faktu rašanās laikā bija TA Francijā, kas bija izsniegta *Bayer Cropscience France* saskaņā ar direktīvas noteikumiem. Šī līdzekļa tirdzniecība paralēlā importa veidā ar nosaukumu “Agrotech Ethephon” pēc tam tika atļauta Apvienotajā Karalistē¹².

15. 2007. gada 27. novembrī *Mac* iesniedza pieteikumu paralēlā importa atļaujas saņemšanai Francijā līdzeklim “Agrotech Ethephon”, lai to laistu tirgū ar nosaukumu “Mac Ethephone”.

10 — Redakcija, kas bija spēkā no 2007. gada 20. marta līdz 2012. gada 1. jūlijam.

11 — Redakcija, kas ir spēkā kopš 2006. gada 23. septembra.

12 — Atļaujas turētājs bija sabiedrība *Agrotech Trading GmbH*. References produkts Apvienotajā Karalistē bija līdzeklis “Cerone”, kura TA bija saņēmusi *Bayer Cropscience Ltd*.

16. 2008. gada 20. februārī *Agence française de sécurité sanitaire des aliments* [Francijas Pārtikas sanitārās drošības aģentūra] (turpmāk tekstā – “AFSSA”) pieņēma šim pieteikumam labvēlīgu atzinumu, norādot, ka līdzekļa “Agrotech Ethephon” aktīvajai vielai ir tāda pati izcelsme kā references produktam “Cerone” un ka to pilno sastāvu var uzskatīt par identisku.

17. 2009. gada 29. maijā lauksaimniecības ministrs minēto pieteikumu noraidīja, jo līdzeklim “Agrotech Ethephon” Apvienotajā Karalistē nebija TA, kas izsniegta saskaņā ar direktīvas noteikumiem, pretēji tam, kas bija paredzēts Francijas *Code rural* R. 253-52. pantā (turpmāk tekstā – “lēmums par atteikumu”).

18. 2009. gada 21. jūlijā *Mac* iesniedza prasību atcelt lēmumu par atteikumu, apgalvodams konkrēti, ka *Code rural* R. 253-52. panta normas nav saderīgas ar LESD 34. pantu, jo tās neļauj izsniegt paralēlā importa atļauju līdzeklim, kuram šāda atļauja jau ir eksportētājvalstī.

19. Ar 2011. gada 16. februāra rīkojumu *Tribunal administratif de Paris* [Parīzes Administratīvās tiesas] priekšsēdētājs nodeva prasību *Conseil d'Etat* [Valsts padomei]¹³, kura nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Vai LESD 34. un 36. pants nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, saskaņā ar kuru augu aizsardzības līdzeklim paralēlā importa tirdzniecības atļauju var izsniegt tikai tad, ja attiecīgajam līdzeklim eksportētājvalstī ir saskaņā ar direktīvu [...] izsniegta tirdzniecības atļauja, un saskaņā ar kuru līdz ar to nav pieļaujams izsniegt paralēlā importa tirdzniecības atļauju līdzeklim, kuram eksportētājvalstī ir paralēlā importa tirdzniecības atļauja un kurš ir identisks importētājvalstī atļautam līdzeklim?”

20. *Mac*, Francijas valdība un Eiropas Komisija iesniedza Tiesā rakstveida apsvērumus, kā arī sniedza mutvārdu paskaidrojumus 2014. gada 6. marta tiesas sēdē.

IV – Lietas dalībnieku iesniegto apsvērumu kopsavilkums

21. *Mac* galvenokārt uzskata, ka prasība saņemt TA, kas izsniegta eksportētājvalstī saskaņā ar direktīvas noteikumiem, ir uzskatāma par ierobežojumu, kas ir pretrunā LESD 34. pantam. Tās ieskatā ir jānošķir augu aizsardzības līdzekļa pirmā laišana tirgū dalībvalstī atbilstoši direktīvas noteikumiem no augu aizsardzības līdzekļa paralēlā importa, salīdzinot ar produktu, kuram jau ir TA importētājvalstī un uz kuru savukārt attiecas noteikumi par preču brīvu apriti.

22. Pirmkārt, tā norāda, ka produkta, ko tā vēlas importēt, references produktam jau ir divas saskaņā ar direktīvas noteikumiem izsniegtas TA Francijā un Apvienotajā Karalistē (ar nosaukumu “Cerone”), kā arī paralēlā importa atļauja Apvienotajā Karalistē (ar nosaukumu “Agrotech Ethephon”). Šādos apstākļos papildu nosacījums importēšanas atļaujai, ka importētajam produktam ir jāsaņem saskaņā ar direktīvu izsniegta TA Apvienotajā Karalistē - kas savukārt nevar tikt izpildīts, jo direktīvā nav noteikta paralēli importētu produktu atļaujas procedūra, – esot uzskatāms par LESD 34. pantā minēto pasākumu ar kvantitatīvam ierobežojumam līdzvērtīgu iedarbību, kā arī par direktīvas kļūdainu piemērošanu.

23. Šādas atļaujas pieprasīšana turklāt neatbilstot cilvēku vai dzīvnieku veselības vai vides aizsardzības mērķim – uz kuru lēmumā par atteikumu nav nekādas norādes –, tā kā analīzes, kas ir nepieciešamas, lai noteiktu importētajam produktam piemēroto risku, jau ir tikušas veiktas un līdzīgas analīzes jau ir veiktas references produktam. Pat ja to uzskatītu par pamatotu ar minēto mērķi, šāda prasība katrā

13 — Atbilstoši *Code de justice administrative* [Administratīvā procesa kodeksa] R. 351-2. pantam.

ziņā būtu nesamērīga, jo pastāv citi alternatīvi mazāk ierobežojoši pasākumi, piemēram, iespēja vērsties pie eksportētājas dalībvalsts kompetentajām iestādēm ar direktīvu ieviestās informācijas apmaiņas sistēmas ietvaros, kas nodrošina visu augu aizsardzības līdzekļu izsekojamību un ļauj viegli pārbaudīt produkta, kura paralēlais imports tiek pieprasīts, un references produkta identiskumu.

24. Otrkārt, *Mac* ceļ iebildumus pret Francijas iestādēm, ka tās ir noraidījušas tās pieprasījumu, balstoties tikai uz konstatējumu, ka attiecīgajam produktam Apvienotajā Karalistē nav “saskaņā” ar direktīvu izsniegta TA, nemaz nepārbaudot, vai minētais produkts ir identisks Francijas tirgū jau esošam produktam un līdz ar to tam var izmantot šim produktam piešķirto atļauju. Tā apgalvo, ka Tiesas judikatūrā ir paredzēti īpaši noteikumi augu aizsardzības līdzekļu laišanai tirgū ar paralēlo importu, izvirzot tikai vienu nosacījumu, ka importētājdalībvalstī ir jābūt izsniegtai TA produktam, kas ir identisks importējamajam produktam. Šis judikatūras piemērojama būtu jāpaplašina [arī] attiecībā uz secīgi paralēli importētiem produktiem, vismaz tādos apstākļos kā pamatlietā, kad produkts ir reimportēts dalībvalstī, kurā, pamatojoties uz direktīvu, ir izsniegta pirmā TA.

25. Pakārtoti gadījumā, ja Tiesa nolemtu, ka LESD 34. un 36. pants pieļauj prasību saņemt saskaņā ar direktīvu izsniegtu TA, *Mac* apgalvo, ka Apvienotajā Karalistē izsniegta paralēlā importa atļauja *Code rural* R. 253-52. panta piemērošanas nolūkā ir jāuzskata par izsniegtu “saskaņā” ar direktīvu, kā tas tika norādīts *AFSSA* labvēlīgajā atzinumā, jo tā balstās uz informācijas apmaiņas sistēmu, kas ieviesta ar direktīvu. Tā norāda, ka vairākas dalībvalstis, tostarp Francijas Republika, balstoties uz šo sistēmu, ir atļāvušas augu aizsardzības līdzekļu secīgu paralēlo importu.

26. Francijas valdība uzskata, ka augu aizsardzības līdzeklis var saņemt paralēlā importa atļauju tikai tad, ja eksportētājdalībvalstī tam ir bijusi, balstoties uz direktīvu, izsniegta TA. Šādu prasību pamatotu nepieciešamība paralēlā importa situācijā saglabāt vides un cilvēku veselības aizsardzību vismaz tādā pašā līmenī, kādā to nodrošina direktīvas noteikumi. Taču tā tas nebūtu gadījumā, ja vienkāršota atļaujas piešķiršanas procedūra attiecībā uz paralēlo importu tiktu piemērota produktam, kuram eksportētājdalībvalstī nav veikts pilnīgs novērtējums saskaņā ar direktīvas 4. panta 1. punktu. Faktiski, tā kā judikatūrā nav noteikta prasība, ka references produktam un paralēli importētajam produktam būtu jābūt pilnīgi identiskiem, šim pēdējam minētajam varētu būt atšķirības no pirmā attiecībā gan uz tā sastāvu, gan iesaiņojumu, marķējumu vai iepakojumu. Ja eksportētājdalībvalstī netiek veikts pilnīgs novērtējums, importētājdalībvalsts iestāžu rīcībā var nebūt visa vajadzīgā informācija, lai salīdzinātu attiecīgo produktu ar references produktu, kas ir atļauts šajā pēdējā minētajā valstī. Secīgi paralēli importēta produkta gadījumā pastāv risks, ka starp šo produktu un references produktu pirmajā eksportētājdalībvalstī ir nozīmīga atšķirība.

27. Francijas valdība norāda, ka tās aizstāvēto nostāju ir pieņēmusi Komisija savās Vadlīnijās par augu aizsardzības līdzekļu paralēlo tirdzniecību saskaņā ar Regulu Nr. 1107/2009¹⁴ (turpmāk tekstā – “Vadlīnijas par paralēlo tirdzniecību”), kurās ir noteikts, ka paralēlā importa atļauju, balstoties uz šīs regulas 52. punktu, nevar izsniegt produktam, uz kuru pašu attiecas paralēlais imports.

28. Visbeidzot Francijas valdība norāda, ka sistēma, kas attiecas uz augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū paralēlās tirdzniecības nolūkā, ir uzskatāma par izņēmumu no direktīvas 3. panta 1. punktā noteiktā principa, saskaņā ar kuru nevienu augu aizsardzības līdzekli nedrīkst laist tirgū un izmantot dalībvalstī, ja šīs valsts iestādes saskaņā ar direktīvu nav iepriekš izdevušas TA. Saskaņā ar izņēmumu šauras interpretācijas principu šādas sistēmas piemērošana nebūtu jāattiecinā arī uz secīga paralēlā importa produktiem.

14 — “Guidance document concerning the parallel trade of plant protection products”, DG SANCO/10524/2012, 2012. gada 31. maijs, it īpaši 4. lpp.

29. Rakstveida apsvērumos Komisija galvenokārt uzsver, ka, lai gan Regulas Nr. 1107/2009 52. pants, kurā ir noteikta paralēlās tirdzniecības atļauju piešķiršanas vienkāršotā procedūra, *ratione temporis* nav piemērojams šajā lietā, tas var palīdzēt [tiesību normu] interpretācijā, atbildot uz *Conseil d'État* jautājumu.

30. Tā atgādina, ka no judikatūras un, konkrēti, no sprieduma *British Agrochemicals Association*¹⁵ izriet, ka direktīvas noteikumi nav piemērojami augu aizsardzības līdzekļu paralēlā importa gadījumā un līdz ar to šāds imports ir jāizskata, balstoties uz LESD 34.–36. pantu, tomēr dalībvalstīm ir jānodrošina, ka tiek ievēroti direktīvā paredzētie pienākumi un aizliegumi. Tā norāda, ka it īpaši no sprieduma *Escalier* un *Bonnarel*¹⁶ izriet, ka importēts augu aizsardzības līdzeklis ir jāizskata par tādu, kurš jau ir atļauts importētājdalībvalstī, ja identisks produkts šajā valstī jau ir saņēmis TA, ja vien tam nerunā pretī apsvērumi par cilvēku un dzīvnieku veselības un vides efektīvu aizsardzību. Pēc analogijas ar “vienkāršu” paralēlā importa situāciju “divkārša” paralēlā importa gadījumā, kā tas ir izskatāmajā lietā, esot nepieciešams un pietiekami, ka valsts iestādes nodrošina, ka attiecīgais produkts ir identisks produktam, kuram jau ir saņemta TA saskaņā ar direktīvu. Pilnīgs atteikums importēt attiecīgo produktu esot preču brīvas aprites īpaši bargs ierobežojums, kas krietni pārsniedzot kontroli, kura nodrošinātu šī produkta un references produkta identiskumu – identiskumu, kuru izskatāmajā gadījumā Francijas iestādes turklāt nemaz nav apšaubījušas.

31. Tiesas sēdē Komisija precizēja savu argumentāciju, paskaidrojot, ka izskatāmās lietas situācija, kurā dalībvalstī paralēli importēts produkts no šīs valsts ir reimportēts dalībvalstī, no kuras tas iepriekš ir eksportēts, atšķiras no klasiskas divkāršas importēšanas situācijas, kurā ir iesaistītas trīs dalībvalstis. Tā uzskata, ka LESD 34. un 36. pants nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu kā pamatlietā, saskaņā ar kuru paralēlā importa tirdzniecības atļauju var izsniegt tikai tad, ja reimportētajam produktam eksportētājvalstī ir saskaņā ar direktīvu izsniegta TA.

V – Juridiskā analīze

32. Ar savu prejudiciālo jautājumu *Conseil d'État* būtībā Tiesai jautā, vai LESD 34. un 36. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, kas liedz paralēlā importa atļaujas izsniegšanu augu aizsardzības līdzeklim, kuram eksportētājdalībvalstī nav saskaņā ar direktīvu izsniegta TA, bet tikai paralēlā importa atļauja.

A – Ievada apsvērumi

33. Saskaņā ar LESD 9. un 11. pantu Savienība, nosakot un īstenojot savu politiku un darbības, ņem vērā cilvēku veselības un vides aizsardzības prasības. Cilvēku veselības un dzīvības, kā arī dzīvnieku un augu aizsardzība turklāt ir vienas no LESD 36. pantā uzskaitītajām vispārējām interesēm, kas var pamatot valsts pasākumus, kuri, iespējams, traucē tirdzniecību starp dalībvalstīm. Tāpat saskaņā ar judikatūru šāds pamatojums var būt arī obligātas vides aizsardzības prasības¹⁷. Augu aizsardzības līdzekļi, kas ir paredzēti augu aizsardzībai pret kaitīgiem organismiem, kā arī nevēlamu augu iznīcināšanai¹⁸, var arī nelabvēlīgi ietekmēt augkopību, un šo līdzekļu lietošana var būt saistīta ar risku un apdraudēt cilvēkus, dzīvniekus un vidi. Tāpēc pirms to laišanas tirgū noteikti ir jāpārbauda to drošība, nekaitīgums un efektivitāte.

15 — C-100/96, EU:C:1999:129.

16 — C-260/06 un C-261/06, EU:C:2007:659.

17 — Kā pedējo skat. spriedumu Komisija/Austrija (C-28/09, EU:C:2011:854, 125. punkts un tajā minētā judikatūra.

18 — Skat. direktīvas 2. panta 1. punktu.

34. Paralēlā tirdzniecība, kas šādi nosaukta tāpēc, ka tā notiek ārpus un paralēli ražotāju vai piegādātāju izveidotajiem izplatīšanas tīkliem, nozīmē dalībvalstī, kurā kādam produktam ir augstāka cena, importēt to pašu produktu, kas ir izgatavots vai nopirkts citā dalībvalstī par zemāku cenu, lai gūtu komerciālu labumu. Tā kā paralēlā tirdzniecība attiecas tikai uz autentiskiem produktiem, izmantojot cenu atšķirību, tā ir jānošķir no viltotu produktu krāpnieciskas tirdzniecības¹⁹.

35. Tiesas pieeja drīzāk ir labvēlīga paralēlajam importam, jo tas tiek uzskatīts par vienu no tirgus integrācijas faktoriem un pierādījumu aktīvai konkurencei. Faktiski paralēlā tirdzniecība principā rada veselīgu konkurenci, patērētājiem sniedz cenu samazinājumu un izriet tieši no iekšējā tirgus attīstības, kas nodrošina preču brīvu apriti²⁰. Tāpēc paralēlajam importam Savienības tiesībās pastāv zināma aizsardzība, jo tas sekmē tirdzniecības attīstību un nostiprina konkurenci²¹.

36. Tā kā šādu aizsardzību nevar piešķirt, kaitējot veselības un vides aizsardzības prasībām, pastāv nenovēršama spriedze starp dažādajiem iepriekš minētajiem mērķiem (kā arī attiecīgi starp pretējām ekonomiskām interesēm), kā to labi parāda izskatāmā lieta. Tā liek atrast līdzsvaru starp šiem dažādajiem mērķiem un interesēm, un bieži vien to ir grūti izdarīt. Šāda līdzsvara meklējumi ir pamatā Tiesas judikatūrai, ko īsumā izklāstīšu nākamajos punktos.

B – Atgādinājums par judikatūru attiecībā uz atļauju augu aizsardzības līdzekļus laist tirgū paralēlā importa veidā

37. Pretēji Regulai Nr. 1107/2009 direktīvā nav nekādu noteikumu attiecībā uz augu aizsardzības līdzekļu paralēlo tirdzniecību. Spriedumā lietā *British Agrochemicals Association*²² Tiesa pirmo reizi izskatīja šo tematu, augu aizsardzības līdzekļu tirdzniecības jomai *mutatis mutandis* piemērojot argumentāciju, kuru tā bija izvērsusi savos spriedumos *De Peijper*²³ un *Smith & Nephew un Primecrown*²⁴ attiecībā uz farmaceitiskiem produktiem. Tā kā sabiedrības veselības aizsardzības un šķēršļu tirdzniecībai novēršanas mērķi, kas ir noteikti direktīvās par farmaceitiskiem produktiem un par augu aizsardzības līdzekļiem²⁵, ir salīdzinoši līdzīgi, Tiesa ir vilkusi paralēles starp abām atļauju [piešķiršanas] sistēmām²⁶.

19 — Augu aizsardzības līdzekļi ir pakļauti administratīvo atļauju sistēmai, tādējādi kāds produkts dažās dalībvalstīs var būt atļauts un dažās – ne, un līdz ar to Eiropas Ekonomikas zonā (EEZ) ir radusies nelikumīga transversāla tirdzniecība un viltojumi. Saskaņā ar *Association européenne pour la protection des cultures (ECPA)* [Eiropas Augu aizsardzības asociācijas] 2006. gada ziņojumu viltotu produktu pārdošana veido 5–7 % no Eiropas augu aizsardzības līdzekļu tirgus, skat. ECPA Position Paper: Counterfeiting and Illegal Trade in Plant Protection Products across the EU and European Region, Brisele, 2006. gada augusts, ECPA, ref. 15020.

20 — Skat. Komisijas Uzņēmējdarbības un rūpniecības ģenerāldirektorāta Rokasgrāmatu par Lisabonas līguma noteikumu piemērošanu brīvas preču aprites jomā, 2010, 24. lpp., pieejama interneta vietnē: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/single-market-goods/files/goods/docs/art_34-36/new_guide_fr.pdf.

21 — Spriedumi *Sot. Lélos kai Sia* u.c. (no C-468/06 līdz C-478/06, EU:C:2008:504, 37. punkts), *X* (C-373/90, EU:C:1992:17, 12. punkts), kā arī ģenerālvokāta Dž. Tezauro [G. Tezauro] secinājumi šajā lietā (EU:C:1991:408, 5. un 6. punkts).

22 — EU:C:1999:129.

23 — 104/75, EU:C:1976:67. Šajā spriedumā Tiesa EEK līguma 30. un 36. punkta ietvaros nosprieda, ka, ja importētājdalībvalsts sanitārajiem dienestiem pēc agrākas importēšanas, kuras rezultātā tie bija piešķirūši TA, jau ir visas norādes, lai pārbaudītu zāļu efektivitāti un nekaitīgumu, personu veselības un dzīvības aizsardzības nolūkā minētajām iestādēm nav obligāti jāpieprasa, lai otrs tirgus dalībnieks, kurš ir importējis visādā ziņā identiskas zāles vai kuru atšķirības nerada nekādu terapeitisku iedarbību, vēlreiz sniegtu iepriekš minētās norādes.

24 — C-201/94, EU:C:1996:432. Šajā spriedumā Tiesa uzskatīja, ka Padomes 1965. gada 26. janvāra Direktīva 65/65/EEK par to normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu, kas attiecas uz zālēm (OV 1965, 22, 369. lpp.), nav piemērojama patentētām zālēm, kurām ir TA vienā dalībvalstī un kuru importēšana citā dalībvalstī ir uzskatāma par paralēlo importu attiecībā pret patentētām zālēm, kurām šajā otrajā dalībvalstī jau ir TA, pamatojot ar to, ka importētās zāles šādā gadījumā nevar uzskatīt par tādām, kas pirmo reizi laistas tirgū importētājdalībvalstī.

25 — Direktīva 65/65.

26 — Spriedums *British Agrochemicals Association* (EU:C:1999:129, 30. punkts); skat. arī spriedumu Komisija/Vācija (C-114/04, EU:C:2005:471, 24. punkts).

38. Tādējādi Tiesa nosprieda, ka direktīvas noteikumi nav jāpiemēro, “ja tāda augu aizsardzības līdzekļa importēšana dalībvalstī, kuram ir saskaņā ar direktīvas noteikumiem izsniegta TA citā dalībvalstī, ir uzskatāma par paralēlo importu, salīdzinot ar augu aizsardzības līdzekli, kuram jau ir TA importētājdalībvalstī”,²⁷ taču šādu situāciju reglamentē Līguma noteikumi par preču brīvu apriti. Tiesas ieskatā, “ja ir divas saskaņā ar direktīvu izsniegta TA, cilvēku un dzīvnieku veselības, kā arī vides aizsardzības mērķiem, ko [ši direktīva] cenšas ievērot, nav vienāds svars”, līdz ar to “šādā situācijā direktīvas noteikumu piemērošana attiecībā uz TA piešķiršanas procedūru pārsniegtu to, kas ir nepieciešams šo mērķu sasniegšanai, un nepamatoti kaitētu Līguma 30. [LESD 34.] pantā paustajam preču brīvas aprites principam”²⁸.

39. Ievērojot šādus apsvērumus, Tiesa ieviesa “vienkāršotu” augu aizsardzības līdzekļu paralēlā importa tirdzniecības atļauju izsniegšanas procedūru, saskaņā ar kuru importētājdalībvalsts kompetentajai iestādei ir jāpārbauda, vai importējamajam produktam, “lai arī tas nav pilnībā identisks importētājā dalībvalstī jau atļautajam līdzeklim, vismaz ir kopīga izcelsme ar šo līdzekli tajā ziņā, ka tos, izmantojot to pašu formulu, ir ražojis viens un tas pats uzņēmums vai saistīts uzņēmums, vai uzņēmums, kas strādā uz licences pamata, tas ir ražots, izmantojot to pašu aktīvo vielu, un tam turklāt ir tā pati iedarbība, ņemot vērā atšķirības, kas var pastāvēt lauksaimniecības, augu aizsardzības vai vides, tostarp klimatisko apstākļu, līmenī, kas ir saistītas ar produktu izmantošanu.”²⁹ Ja pēc šīs pārbaudes importētājdalībvalsts kompetentā iestāde konstatē, ka visi nosacījumi ir izpildīti, “importējamais augu aizsardzības līdzeklis ir jāuzskata par tādu, kas importētājdalībvalstī jau ir laists tirgū, un līdz ar to tam var izmantot TA, kas izsniegta tirgū jau esošam augu aizsardzības līdzeklim, ja vien pret to neiestājas cilvēku un dzīvnieku veselības, kā arī vides efektīvas aizsardzības apsvērumi”³⁰.

40. Šie principi ir apstiprināti spriedumā *Escalier un Bonnarel*³¹, kurā Tiesa apgalvoja, ka tirgus dalībniekam, kurš importē augu aizsardzības līdzekļus vienīgi sava lauksaimniecības uzņēmuma vajadzībām, nevis lai tos laistu tirgū, arī ir jāsaņem paralēlā importa atļauja, izmantojot vienkāršotu procedūru, kas ir aprakstīta spriedumā *British Agrochemicals Association*. Tiesa vēlreiz apstiprināja savu judikatūru saistībā ar prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi pret Francijas Republiku, kuras likuma normas ierobežoja, Komisijas ieskatā – nepamatoti, vienkāršotas procedūras izmantošanu, piešķirot augu aizsardzības līdzekļu paralēlā importa atļaujas vienīgi gadījumos, kad importētajam produktam un references produktam ir kopīga izcelsme³². Noraidot prasību, tā precizēja, ka, “lai pārliecinātos, vai citā dalībvalstī atbilstoši direktīvai [...] atļauts līdzeklis ir uzskatāms par tādu, kas jau ir atļauts importētājdalībvalstī, šis dalībvalsts kompetentajām iestādēm ir jāpārbauda, pirmkārt, vai [...] ievēšana ir paralēls imports attiecībā pret [references] līdzekli, kam jau ir [TA] importētājdalībvalstī, un, otrkārt, pēc ieinteresēto personu pieprasījuma jāpārbauda, vai attiecīgais līdzeklis var izmantot šis valsts tirgū jau esošam līdzeklim izsniegta TA”³³.

27 — Spriedums *British Agrochemicals Association* (EU:C:1999:129, 31. punkts).

28 — Turpat (32. punkts).

29 — 40. punkts.

30 — 36. punkts.

31 — EU:C:2007:659.

32 — Spriedums Komisija/Francija (C-201/06, EU:C:2008:104).

33 — 37. punkts. Atšķirībā no apgalvojuma spriedumā *Kohlpharma* (C-112/02, EU:C:2004:208, 21. punkts) par farmaceitisko produktu importu Tiesa secināja, ka, lai saņemtu augu aizsardzības līdzekļa paralēlā importa atļauju, Francijas Republika varēja lēgīti prasīt, lai šim produktam un šajā dalībvalstī jau atļautajam produktam būtu kopīga izcelsme. Tiesas ieskatā, ja abiem produktiem nav kopīga izcelsme, jo tos ir ražojuši divi konkurējoši uzņēmumi, “importējamais produkts *a priori* ir jāuzskata par tādu, kas ir atšķirīgs no references produkta, un līdz ar to par tādu, kas importējams dalībvalsts tirgū ir laists pirmo reizi”.

C – Prejudiciālā jautājuma izvērtējums

41. No isā iepriekš sniegtā izklāsta izriet, ka paralēli importētā produkta tirdzniecības vai lietošanas atļaujas izsniegšanas vienkāršotā procedūra, salīdzinot ar references produktu, balstās uz pieņēmumu, ka tad, kad ir izpildīti zināmi nosacījumi, importējamam produktam *nav nepieciešama TA*, jo tas ir “jāuzskata par *jau laistu tirgū importētājā dalībvalstī*”³⁴.

42. Šajā ziņā neesmu pārliecināts, ka iepriekš minētā judikatūra būtu skaidrojama tā, kā to savos apsvērumos piedāvā Francijas valdība, proti, kā atkāpe vai izņēmums no direktīvas 3. panta 1. punktā noteiktā principa, saskaņā ar kuru jebkuram dalībvalsts tirgū laistam produktam ir nepieciešama iepriekšēja šīs dalībvalstu iestāžu izsniegta atļauja saskaņā ar šo direktīvu. Drīzāk šī judikatūra prasa *piemērot šo principu* situācijām, kas nav atrunātas direktīvā un ko Savienības tiesību līmenī joprojām reglamentē tikai Līguma noteikumi attiecībā uz preču brīvu apriti. Faktiski no šīs judikatūras skaidri izriet, ka vienkāršotās kontroles procedūras mērķis ir pārbaudīt, vai importējamajam produktam var izmantot TA, kas ir izsniegta jau šīs valsts tirgū esošam produktam³⁵. Ja tas tā ir, tad *ar šo TA*, kas ir atbilstoša direktīvas prasībām, importēto produktu drīkst tirgot un lietot importētājdalībvalstī. Šāda interpretācija izriet arī no sprieduma lietā *Escalier* un *Bonnarel* 29. punkta, kurā Tiesa precīzē, ka dalībvalstīm ir jāveic pārbaudes, kas ir nepieciešamas vienkāršotā kontroles procedūrā, “jo tām jāraugās, lai tiktu ievēroti direktīvā paredzētie pienākumi un aizliegumi”³⁶.

43. Tādējādi iepriekš minētajā judikatūrā ir precizēts, ka augu aizsardzības līdzeklis, kas ir ievests dalībvalstī paralēla importa veidā, “nevar ne automātiski, ne absolūti un bez nosacījumiem izmantot [TA], kas ir izsniegta augu aizsardzības līdzeklim, kurš jau ir šīs dalībvalsts tirgū”³⁷. Pirmkārt, atļauja, kas ir izsniegta pēc kontroles procedūras pabeigšanas, ir jāiegūst katram importētajam neatkarīgi no tā, vai produkts ir ievests tirgošanai. Otrkārt, importētajam produktam ir jāatbilst zināmiem nosacījumiem, kuru mērķis ir pārbaudīt produkta identiskumu ar references produktu. Treškārt, pat ja šie nosacījumi ir izpildīti, importētais produkts nevar izmantot references produktam izsniegto TA, ja to nepieļauj cilvēku un dzīvnieku veselības un vides efektīvas aizsardzības apsvērumi³⁸.

44. Šajā kontekstā importējamā un references produkta identiskuma pārbaudei ir galvenā nozīme, jo tikai tad, ja tiek konstatēts šis identiskums, produktu var uzskatīt par tādu, kas jau ir saņēmis atļauju importētājdalībvalstī un tāad var izmantot references produkta TA. Ar spriedumu lietā *British Agrochemicals Association* izveidotais kontroles mehānisms faktiski balstās uz ideju, ka, ja importējamo produktu var uzskatīt par identisku references produktam un ja neviens ar cilvēku vai dzīvnieku veselības un vides aizsardzību saistīts apsvērums neliedz, ka šim produktam var izmantot references produktam izsniegto TA, tad šāda importa pakļaušana prasībai importējamajam produktam piemērot direktīvas 4. pantā noteikto kontroles procedūru būtu tirdzniecības ierobežojums dalībvalstu starpā, kuru aizliedz LESD 34. pants. Tikai tad, ja identiskums starp importējamo un references produktu ir izslēgts vai to nevar konstatēt, importētājdalībvalsts iestādes importa atļaujas izsniegšanas nolūkā drīkst lēģitīmi prasīt (vai drīzāk tām jāprasa) direktīvas nosacījumu izpildi³⁹.

45. Šajā lietā rodas jautājums, vai iepriekš aprakstīto vienkāršoto kontroles procedūru var attiecināt tikai uz tādiem augu aizsardzības līdzekļiem, kas saskaņā ar direktīvas noteikumiem ir atļauti eksportētājdalībvalstī.

34 — Skat. spriedumu *British Agrochemicals Association* (EU:C:1999:129, 36. punkts), skat. arī spriedumu *Escalier* un *Bonnarel* (EU:C:2007:659, 32. punkts).

35 — Skat. it īpaši spriedumu *Escalier* un *Bonnarel* (EU:C:2007:659, 32. punkts).

36 — Mans izcēlums. Skat. arī minētā sprieduma 35. punktu. Tomēr norādīšu, ka spriedumā *British Agrochemicals Association* (EU:C:1999:129, 36. punkts), šķiet, ir noteikuma/izņēmuma skatījums: šajā ziņā skat., piemēram, 41. punktu.

37 — Spriedums *Escalier* un *Bonnarel* (EU:C:2007:659, 30. punkts).

38 — Turpat.

39 — Skat. spriedumus *Escalier* un *Bonnarel* (EU:C:2007:659, 30. punkts) un *British Agrochemicals Association* (EU:C:1999:129, 37. punkts).

46. Pēc Francijas valdības domām, noraidoša atbilde uz šo jautājumu izriet no iepriekš minētās judikatūras. Pretēji šai valdībai, es nedomāju, ka no šīs judikatūras var izsecināt skaidras norādes šajā virzienā, ne arī pretējā virzienā.

47. Faktiski līdz šim brīdim Tiesa bija saskārusies tikai ar situācijām, kurās paralēli importētajiem produktiem eksportētājvalstī bija saskaņā ar direktīvu izsniegta TA, kas manā izpratnē var izskaidrot Tiesas izmantoto terminoloģiju dažādās vietās spriedumos, kuri ir minēti iepriekš 37.–39. punktā, kas šķiet faktiski ierobežojam vienkāršotās kontroles procedūras piemērojamību, attiecinot to vienīgi uz šīm situācijām⁴⁰. Turklāt, ja arī prasības iepriekš minētajā lietā Komisija/Francija (EU:C:2008:104) pamatā esošā sūdzība tiešām bija saistīta ar “divkāršas importēšanas” situāciju, kur attiecīgais produkts paralēli pirmo reizi tika importēts no Vācijas Austrijā un otro reizi – no Austrijas Francijā⁴¹, Francijas Republikai pārmestā pienākumu neizpilde bija saistīta ar importētā un references produkta kopīgas izcelsmes prasību, tāpēc pušu debatēs un Tiesas spriedumā tika aplūkots tikai šis viens aspekts⁴².

48. Spriedumā lietā *British Agrochemicals Association* Tiesa izslēdza iespēju, ka *trešās valsts izcelsmes* augu aizsardzības līdzeklis, kam līdz ar to nav saskaņā ar direktīvu izsniegta TA, varētu tikt laists dalībvalsts tirgū kā paralēli importēts produkts saskaņā ar vienkāršoto kontroles procedūru, un šajā ziņā neko nemaina apstākļi, ka ir konstatēts tā identiskums ar šajā valstī jau atļautu produktu. Argumentējot *a contrario*, varētu secināt, ka bez iepriekš 43. punktā izklāstītajiem nosacījumiem un ierobežojumiem judikatūrā ir prasīts, ka, lai paralēli importētais produkts varētu saņemt references produktam izsniegtu TA, tam ir jāizsniedz atļauja *saskaņā ar direktīvas nosacījumiem* tajā dalībvalstī vai EEZ valstī, kas ir šī produkta izcelsmes valsts.

49. Tomēr šāds secinājums šķiet pārmērīgs. Faktiski, izslēdzot paralēlo importu no trešajām valstīm no vienkāršotās kontroles procedūras, Tiesa, manā skatījumā, ir vēlējusies rezervēt šīs procedūras piemērošanu tikai tiem produktiem, kuri jau ir legāli laisti kādas dalībvalsts tirgū un uz kuriem attiecas Līguma noteikumi par preču brīvu apriti⁴³. Šo ierobežojumu galvenokārt pamato apstākļi, ka, nepastāvot starptautiski saskaņotiem nosacījumiem, ar kādiem ir atļauts laist tirgū augu aizsardzības līdzekļus, trešo valstu izcelsmes produkti nesniedz tādas pašas garantijas sabiedrības veselības, dzīvnieku un vides aizsardzībai kā produkti, kam atļauja izsniegta atbilstīgi saskaņotajai Savienības līmenī ieviestajai sistēmai⁴⁴. Tātad produkti, kas ir saņēmuši paralēlā importa atļauju, kura ir izsniegta kādā dalībvalstī atbilstīgi vienkāršotajai kontroles procedūrai, ietilpst šādā sistēmā un principā sniedz tādas pašas garantijas kā tie, kas ir saņēmuši saskaņā ar direktīvu izsniegtu TA. Ja tiem nav piemērota atļaujas izsniegšanas procedūra, pamatojoties uz direktīvas noteikumiem, tajā dalībvalstī, uz kuru tie paralēli importēti, tie tomēr ir pārbaudīti pēc šādas procedūras dalībvalstī, kurā tie pirmo reizi tika laisti Savienības tirgū.

50. Francijas valdība pamato atteikumu atļaut tādu augu aizsardzības līdzekļu paralēlo importu, kuri eksportētājdalībvalstī ir saņēmuši tikai paralēlā importa atļauju, apgalvojot, ka šie produkti nesniedz tādas pašas garantijas cilvēku veselības un vides aizsardzībai kā produkti, kam atļauja ir izsniegta saskaņā ar direktīvas noteikumiem. Varētu būt atšķirības sastāvā, iesaiņošanā, marķēšanā un iepakojumā, salīdzinot ar references produktu, kurš ir saņēmis atļauju eksportētājdalībvalstī, no kā izrietētu, ka importētājdalībvalsts iestāžu “rīcībā var nebūt visi šā produkta (šo produktu) un to atļautā references produkta salīdzinājumam nepieciešamie elementi”.

40 — Citviet tomēr Tiesa vispārīgāk atsaucas uz produktiem, “kuriem ir citā valstī jau izsniegta [TA]”, skat., piemēram, spriedumu *Escalier* un *Bonnarel* (EU:C:2007:659, 28. punkts).

41 — Ģenerāladvokāta secinājumu 13. punkts.

42 — Tomēr norādišu, ka Francijas Republika sākotnēji atļāva attiecīgo produktu laist tirgū paralēlā importa veidā, bet pēc tam šo atļauju atsauc, jo Francijas iestādēm radās šaubas par šī produkta un references produkta kopīgo izcelsmi.

43 — 43. un 44. punkts.

44 — Skat. 41.–43. punktu.

51. Kā jau iepriekš norādīju, paralēlā importa atļaujas piešķiršanas priekšnoteikums ir importējamā produkta un references produkta, ko ir atļāvusi importētājvalsts, identiskuma pārbaude. Kā pamatoti norāda Francijas valdība, šī pārbaude ir iespējama tikai tad, ja importētājdalībvalsts iestāžu rīcībā ir visa šādai pārbaudei nepieciešamā informācija.

52. Tātad, kā Tiesa vairākkārt ir uzsvērusi, šīm iestādēm parasti ir pieejami legislatīvie un administratīvie līdzekļi, ar kuriem ražotāju, viņa pilnvaroto pārstāvi vai augu aizsardzības līdzekļa licences turētāju, kam jau ir viena TA, var piespiest sniegt viņa rīcībā esošās ziņas, kuras šīs iestādes uzskata par vajadzīgām⁴⁵. Tās tostarp var piekļūt arī šā produkta atļaujas pieteikumam iesniegtajai dokumentācijai⁴⁶, kā arī lūgt informāciju no tās dalībvalsts iestādēm, kurā tika izsniegta importējamā produkta atļauja⁴⁷. Ja par šo produktu ir izsniegta tikai paralēlā importa atļauja, šī informācija var attiekties gan uz minēto produktu, gan arī uz paralēlajam importam paredzētā produkta references produktu. Turklāt šo informāciju var iegūt arī informācijas apmaiņas sistēmā, ko paredz direktīva, pieprasot to no dalībvalsts, no kuras tas pirmo reizi eksportēts un kurā tam izsniegta TA saskaņā ar direktīvu. Turklāt šīs lietas apstākļos, kur vienā dalībvalstī saskaņā ar direktīvu atļauts produkts tiek paralēli importēts šajā valstī pēc tam, kad tas ir ticis eksportēts un paralēli importēts citā dalībvalstī, vienkāršotās kontroles procedūras veikšanai nepieciešamajai pārbaudei vajadzīgā informācija principā būtu jāatrod vieglāk, ņemot vērā apstākli, ka importētājvalsts references produkts atbilst produktam, kas bija pirmā eksporta priekšmets.

53. Šajos apstākļos absolūts tādu augu aizsardzības līdzekļu paralēlā importa aizliegums, kas ir paralēli importēti eksportētājdalībvalstī, piemēram, Francijā spēkā esošais aizliegums, kura pamatā ir apgalvojumi par sistemātiski nepietiekamu informāciju, kas var tikt nodota importētājvalsts rīcībā, vai vienkārša “iespēja”, ka šāda informācija varētu būt nepietiekama, nevarētu būt attaisnojams – vismaz ne “paralēlā reimporta” gadījumā, kā tas ir šajā lietā.

54. Īpaši runājot par informāciju saistībā nevis ar importējamā produkta aktīvo vielu vai tā izcelsmi, bet tā citām sastāvdaļām, kā arī iesaiņošanu, marķēšanu un iepakojumu, katrā ziņā ir taisnība, kā atzīmē Francijas valdība, ka šī informācija ne vienmēr ir iegūta ar iepriekš minēto judikatūru⁴⁸ ieviestās vienkāršotās kontroles procedūrā veiktajās pārbaudēs, jo šī procedūra ir paredzēta vienīgi pārbaudei, lai konstatētu, vai paralēli importētais produkts var izmantot references produktam izsniegto TA.

55. Tomēr atzīmēšu, pirmkārt, ka tikai šis apstāklis vien neizslēdz iespēju, ka minēto informāciju tomēr var iegūt šajās pārbaudēs⁴⁹ vai arī ka to var iegūt dalībvalsts, uz kuru importē produktu, piemēram, piekļūstot arī šī produkta TA pieteikumam iesniegtajai dokumentācijai tajā dalībvalstī, no kuras produktu eksportē pirmo reizi. Līdzekļa paralēlā reimporta gadījumā šo informāciju principā var viegli iegūt no reimporta valstī pieejamās references produkta dokumentācijas.

45 — Skat. spriedumus *British Agrochemicals Association* (EU:C:1999:129, 37. punkts); *De Peijper* (EU:C:1976:67, 27. punkts) un *Smith & Nephew un Primecrown* (EU:C:1996:432, 26. punkts).

46 — Skat. spriedumu *British Agrochemicals Association* (34. punkts).

47 — Šajā ziņā atgādināšu, ka direktīvas 9. panta 5. punktā ir paredzēts, ka dalībvalstis pēc pieprasījuma citām dalībvalstīm dara pieejamu dokumentāciju, kura tām ir jāveido par katru atļaujas pieteikumu, un nodrošina tām visu informāciju, kas ir nepieciešama, lai pilnībā saprastu pieteikumus. Tieši uz šo noteikumu balstījās AFSSA, lai saņemtu informāciju, kas bija nepieciešama, lai pārbaudītu līdzekļa “Agrotech Ethephon” identiskumu ar references produktu “Cerone”. Informācijas apmaiņas procedūra starp dalībvalstīm *ad hoc* ir paredzēta Regulas Nr. 1107/2009 52. pantā.

48 — Arī ir jānorāda, ka nosacījumi, kas reglamentē paralēlās tirdzniecības atļauju piešķiršanu saskaņā ar Regulas Nr. 1107/2009 52. pantu, ir stingrāki nekā tie, kas ir noteikti spriedumā *British Agrochemicals Association*. Šī noteikuma 3. punkta b) apakšpunktā ir paredzēts, ka augu aizsardzības līdzekli uzskata par identisku references produktam, ja “tas ir tāds pats vai līdzvērtīgs sastāvā esošo papildvielu ziņā un no iepakojuma izmēru, materiālu vai formu, iespējamās nelabvēlīgas ietekmes uz līdzekļa nekaitīgumu saistībā ar cilvēku vai dzīvnieku veselību vai vidi viedokļa”.

49 — Kā ir paskaidrots iepriekšējā zemsvītras piezīmē, šai informācijai ir jābūt norādītai pieteikumā paralēlās tirdzniecības atļaujai, kas iesniegts saskaņā ar Regulas Nr. 1107/2009 52. pantu.

56. Otrkārt, jānorāda, ka noteikumi par augu aizsardzības līdzekļu paralēlo importu, kas bija spēkā Francijā lēmuma par atteikumu pieņemšanas dienā, neparedzēja, ka vienkāršotajā atļauju izsniegšanas procedūrā veiktajā pārbaudē būtu jāaplūko arī citas sastāvdaļas vai importējamā produkta iepakojums, jo šo pārbaudi priekšmets aprobežojas tikai ar spriedumā lietā *British Agrochemicals Association* noteiktajām prasībām. No tā izriet, ka dienā, kad AFSSA sniedza savu atzinumu par pamatlietā aplūkotā produkta paralēlā importa atļauju, nebija jāveic nekāda šo aspektu kontrole.

57. Treškārt, ja pēc kontroles procedūras importētājdalībvalsts iestādes uz to rīcībā esošās informācijas pamata secinātu, ka atļaujai pieteiktais produkts iepriekšējos paralēlā importa gadījumos ir tik ļoti mainījies, ka to vairs nevar uzskatīt par paralēlu importu salīdzinājumā ar references produktu, vai ja tās uzskatītu, ka pieejamie dati nav pietiekami, lai varētu konstatēt identiskumu ar references produktu, vai arī ja tās nolemtu, ka saistībā ar šo produktu nav garantēts pietiekams cilvēku vai dzīvnieku veselības vai vides aizsardzības līmenis, tad tās varētu pamatoti noraidīt importa atļaujas pieteikumu.

58. Ņemot vērā šos apstākļus, Francijas valdības argumenti par iespējamām grūtībām noteikt iespējamo negatīvo ietekmi, ko varētu radīt eventuālas pārmaiņas secīgi paralēli importētā produktā, proti, attiecībā uz tā sastāvu un/vai iepakojumu, arī nevar attaisnot absolūtu reimporta aizliegumu, vismaz ne gadījumos, par kuriem ir runa šajā lietā.

59. Absolūts kāda produkta importēšanas aizliegums pēc definīcijas ietilpst LESD 34. panta piemērošanas jomā un ir preču brīvu apriti visaizskarošākais pasākums, kādu vien dalībvalsts var noteikt, cenšoties sasniegt LESD 36. pantā noteiktos mērķus. Sistemātisks kādas dalībvalsts iestāžu atteikums izsniegt atļauju, kas ir nepieciešama administratīvas atļaujas procedūrai pakļautu produktu importam, lai tos varētu tirgot un lietot šajā dalībvalstī, ir pasākums ar šādam aizliegumam līdzvērtīgu ietekmi. Parasti tik absolūta rakstura importēšanas vai lietošanas aizliegumu nevar uzskatīt par samērīgu, ja pastāv alternatīvi pasākumi, ar kuriem arī varētu sasniegt attiecīgās dalībvalsts piesauktos mērķus, bet kam ir mazāk ierobežojoša ietekme uz tirdzniecību Savienības teritorijā⁵⁰. Kā pamatoti savos rakstiskajos apsvērumos norāda Komisija, iepriekš minētajā spriedumā *Escalier* un *Bonnarel* (EU:C:2007:659) Tiesa precizēja, ka, lai gan valsts iestādēm ir “pienākums nodrošināt, ka tiek stingri ievērots Kopienas tiesiskā regulējuma būtiskais mērķis, proti, cilvēku un dzīvnieku veselības, kā arī vides aizsardzība”, “samērīguma princips pieprasa, lai, aizsargājot preču brīvu apriti, attiecīgais tiesiskais regulējums tiktu piemērots tikai, ciktāl tas ir nepieciešams izvirzītā leģitīmā mērķa aizsargāt vidi un cilvēku un dzīvnieku veselību sasniegšanai”.

60. Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, es uzskatu, ka aplūkotais valsts tiesiskais regulējums, ciktāl tas aizliedz izsniegt paralēlā importa atļauju, pamatojoties uz vienkāršotās kontroles procedūru, kas ir paredzēta spriedumā *British Agrochemicals Association* (EU:C:1999:129), augu aizsardzības līdzekļiem no citas dalībvalsts, kurā tie ir paralēli importēti no Francijas, līdz ar to aizliedzot to reimportu šajā dalībvalstī, pārsniedz to, kas ir nepieciešams cilvēku vai dzīvnieku veselības un vides aizsardzībai.

50 — Kā piemēru skat. spriedumus Komisija/Belģija (C-100/08, EU:C:2009:537) un *Kakavetsos-Fragkopoulos* (C-161/09, EU:C:2011:110).

VI – Secinājumi

61. Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, iesaku Tiesai uz Francijas *Conseil d'État* uzdoto prejudiciālo jautājumu atbildēt šādi:

LESD 34. un 36. pants nepieļauj tādu dalībvalsts tiesisko regulējumu, saskaņā ar kuru paralēlā importa tirdzniecības atļauju augu aizsardzības līdzeklim, kurš ir reimportēts minētajā dalībvalstī pēc tam, kad paralēli ir ticis importēts citā dalībvalstī, var izsniegt tikai tad, ja eksportētājvalstī tam ir saskaņā ar Padomes 1991. gada 15. jūlija Direktīvu 91/414/EEK par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū izsniegta tirdzniecības atļauja.